

UŽPALIŲ

Užpalių seniūnijos bendruomenės laikraštis

2019 m. spalį

Rugsėjis sugrąžina mus visus iš vasaros. Jis pradeda rudenį ir dovanoja gražią bei prasmingą Mokslo ir žinių šventę.

Pradedant Naujus mokslo metus, sveikiname visą Užpalių gimnazijos bendruomenę ir linkime: pedagogams - skubioje šių dienų kasdienybėje išsaugoti profesinį pašaukimą pastebėti talento, atkaklumo daigus, padėti jiems stiebtis ir skleistis; mokiniams – didžiulio noro žinoti, pažinti, domėtis.

Tegul šie mokslo metai Jums mielieji būna prasmingo bendradarbiavimo ir augimo laikas, tad visiems kantrybės, kūrybiškumo ir įkvėpimo.

*Bendruomenė
„Užpalėnų Krivulė“*

Užpalių gimnazija pradėjo naujus mokslo metus

Rugsėjo 2-ąją, Mokslo ir Žinių dieną, Utenos r., Užpalių gimnazijos mokiniams nuskambėjo skambutis, paskelbęs naujų mokslo metų pradžią. Dvylika gimnazijos abiturientų į šventę atėjo vedini vienuolika pirmos klasės mokinių. Šventės metu, Užpalių gimnazijos bendruomenę sveikino gimnazijos direktorius R. Žvirblis bei pavaduotoja

ugdymui R. Gavėnienė. Jie taip pat padėkojo mokiniams, puikiai užbaigusiems praėjusius mokslo metus. Šventėje dalyvavo svečiai - miestelio seniūnas E. Keraminas, Utenos r., savivaldybės Tarybos narys V. Keraminas ir Tėvų komiteto pirmininkė R. Širvienė, futbolo būrelio treneris D. Širvytis, kurie pasveikino visus mokinius bei mokytojus su

Mokslo metų pradžia. Linkime visiems prasmingų bei kūrybingų naujų mokslo metų!

Užpalių gimnazijos informacija

Iš Užpalių gimnazijos archyvo

Choras „Ave vita“ į Užpalius atvyko jau 23 kartą

Šie metai dvidešimt tretieji mūsų viešnagės Užpaliuose metai, nes Užpaliai yra ta vieta, kuri mums tinka ir patinka. Galbūt net ne visi Užpalių gyventojai supranta, kokiame nuostabiame krašte jie gyvena.

O atrasti Užpalius mums padėjo užpalietis Darius Balionis. Kai dabartinis choro meno vadovas prof. Kastytis Barisas ėmėsi vadovauti chorui, Darius – buvo choro prezidentas. Į pagalbą pasitelkęs savo mamą, tuometinę mokytoją Stasę Balionienę, mokyklos direktorių, tuometinį kleboną, Darius mus ir užkrėtė šia Užpalių krašto „liga“. Taip nuo 1994 metų ir atvažiuojame į Užpalius. Tiesa, po 1994 metų dar bandėme laimę nuklysdami į Rusnę, Palangą, bet niekas nepajėgė mūsų užburti taip, kaip Užpaliai.

Stovyklos Užpaliuose – neoficialios kūrybinės veiklos stovyklos. Mes per dieną turime penkias valandas repeticijų – tris ryte ir dvi vakare. Giedame Užpalių Švč. Trejybės bažnyčioje šventų

Šiais metais keliavome tvarkyti Lygamiškio piliakalnio. Prisimename Užpaliuose praužusią vėtrą, po kurios tvarkėme ir rinkome lapus, šakas. Tai tampa tradicija, kad atvažiavę sut-

gyvumo, naujų idėjų ir pradėtų keisti esamą situaciją.

Labai džiaugiamės, kad šiais metais Užpaliai mus priėmė kaip niekada svetinagai, pasirūpino geros būklės čiužiniais,

Po baigiamojo koncerto

pagalvėmis ir antklodėmis, todėl nereikėjo miegoti labai senus laikus menančiose geležinėse lovose.

Gyvenimas liūdnojos būklės pastate, kuriame nėra šilto vandens ir tualetų, priverčia išeiti iš komforto zonos, bet visa tai padaro šią stovyklą daug įdomesnę. Choro prezidiumas sugalvoja temą, o visi choristai pagal temą puošia savo kambarius, prisitaiko savo aprangą, pasirenka atitinkamą atributiką. Bendromis pastangomis padarome, kad dvare gyventi būtų gera ir jauku, galiausiai net nepastebi atsilupusių dažų ant sienos ar įskilusių lubų.

Užpalių žmonės labai tolerantiški, nuoširdūs ir šilti. Mes vakarais prie laužo ir patriukšmaujame, dainuodami iki išnaktų, o žmonės nei pusė žodžio nesako, tikriausiai mūsų dainų klauso ir laukia, kada atvažiuosime toms dešimčiai dienų per metus. Atneša medaus, obuolių, serbentų, visokių gėrybių.

Jaučiamės laukiami ir mylimi – dėl to čia visada gera sugrįžti, o jūs ir toliau kurkite ir puoselėkite Užpalius.

*Ave Vita choro dalyvis
Darius Savickas*

Ant Lygamiškio piliakalnio

mišių metu, kurias papildome savo atliekamais kūriniais. Baigdami stovyklauti pakviečiame Užpalių seniūnijos gyventojus ir svečius į koncertą, kurio metu jie pirmieji išgirsta mūsų naujo sezono kūrinius.

Stovyklaudami Užpaliuose laiką leidžiame kartu, stipriname tarpusavio komandinius santykius. Kiekvienų metų stovykla turi savą temą, vyksta šventės, dainų vakarai prie laužo, įvairiausi žaidimai.

varkome vieną ar kitą Užpalių kampelį.

Nors ir labai gera mums Užpaliuose, pakalbinus choro studentus ar norėtų atvykti į Užpalius gyventi ir dirbti, daugelio jų atsakymai buvo vienodi - Užpaliai, vieta kur galima praleisti vasaros atostogas. Pagrindinė priežastis – palyginus su Vilniumi, čia yra mažiau profesinių galimybių, taip pat yra mažai veiklos jaunimui. Galiu pasidžiaugti, kad iš kalbintų choristų atsirado keli, kurie sakė, kad mielai čia gyventų ir būtų tie, kurie įneštų

Klimato kaitos stebėseną Užpaliuose

2011-2018 metais

Pagrindinė šiame darbe analizuojama problema yra globalinio klimato atšilimo stebėjimas, fiksuojant oro temperatūrą rytinėje Lietuvos dalyje (Užpaliuose).

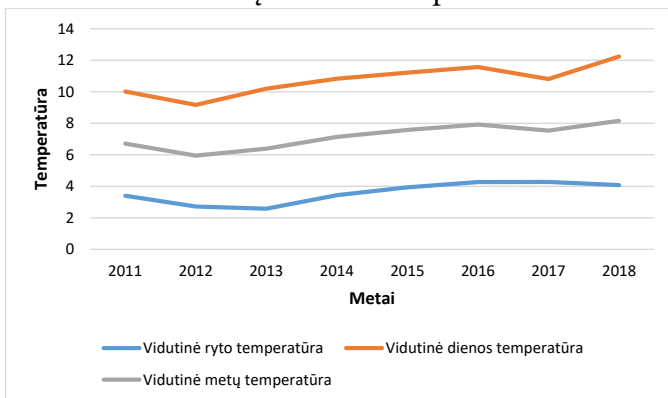
Globalinio atšilimo priežastis yra šiltnamio efektas, kurį sukelia vadinamosios šiltnamio dujos – anglies dioksidas ir metanas. Dėl šių dujų šiluma, gauta iš Saulės, užuot išėjusi į kosmosą, užsilaiko atmosferoje. Dėl šios priežasties per visą XX amžių pasaulinė temperatūra pakilo 0,7 laipsnio. Prognozuojama, kad per XXI amžių, šio reiškinio nevaldant, pasaulinė oro temperatūra gali pakilti nuo 1,1oC iki 6,5 laipsnio.

Pagrindinė globalinio atšilimo priežastis yra žmonių veikla. Įtakos dar turi ugnikalnių išsiveržimai, Saulės aktyvumas ir Žemės orbitos kitimas. Tačiau žmonių veikla. Ypač orą teršia dyzelinu ir benzinu varomos transporto priemonės, iškastinio kuro deginimas, pramonė. Prie šiltnamio dujų didėjimo atmosferoje taip pat prisideda ir drėgnųjų atogrąžų miškų kirtimas, nes jie nebesugeba sugerti viso anglies dioksido. Taigi, jeigu žmonės dabar nesiims priemonių mažinti šiltnamio efektui, paskui gali būti per vėlu.

Visuotinio atšilimo pasekmės yra labai įvairios. Didėja kritulių kiekio netolygumas. Vienur visiškai nelyja, todėl atsiranda naujos dykumos, o kitur dėl lietaus pertekliaus kyla potvyniai. Taip pat dėl visuotinio atšilimo tirpsta poliariniai ledynai ir amžinasis išalas. Dėl šių priežasčių kyla jūros lygis. Be viso to suaktyvėja įvairūs kataklizmai: audros, uraganai, tornadai, potvyniai, sausras, karščio ir šalčio bangos. Susidaro sąlygos lengviau plisti bakterijoms ir virusams, todėl ateityje gali padaugėti įvairių epidemijų. Dėl sunaikintų natūralių buveinių, išnyks daug gyvūnų ir augalų rūšių.

Norint išsiaiškinti temperatūros kitimą, buvo atliekami temperatūros matavimai. Stebėjimo metu oro temperatūra buvo fiksuojama du kartus per parą: ryte ir po pietų. Taip pat buvo registruojamas debesuotumas, lietingos dienos, kritulių rūšis, intensyvumas ir kiti meteorologiniai reiškiniai. Pateikiama surinktų duomenų analizė.

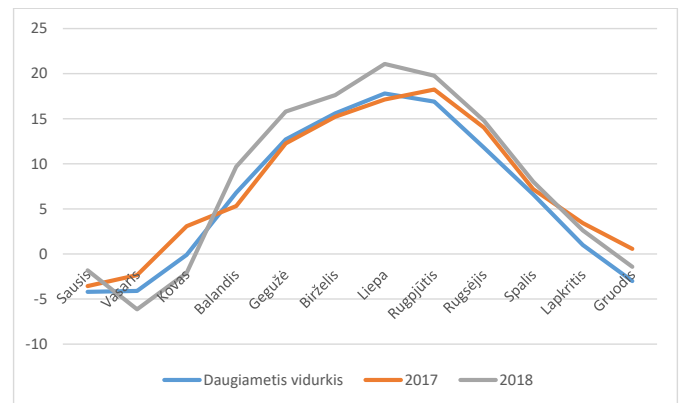
Metų vidutinė temperatūra

Pirmoje diagramoje yra pavaizduota vidutinė metinė ryto, dienos ir metų temperatūra. 2012 ir 2017 metais užfiksuotas temperatūros kritimas. 2017 metų vidutinė ryto temperatūra išsilaikė stabili. Visais kitais metais temperatūra kilo. Taip pat nuo 2011 iki 2018 metų pakilo temperatūros vidurkis.

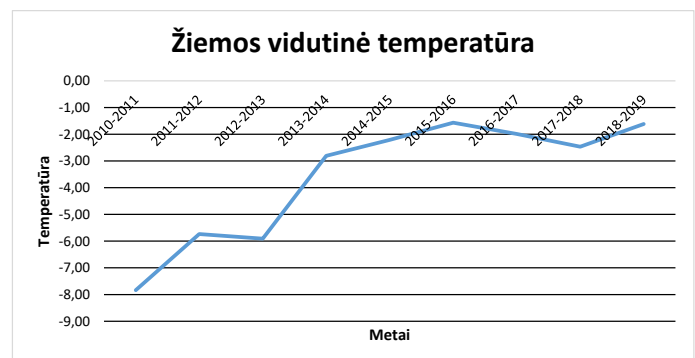

Mėnesių vidutinė temperatūra

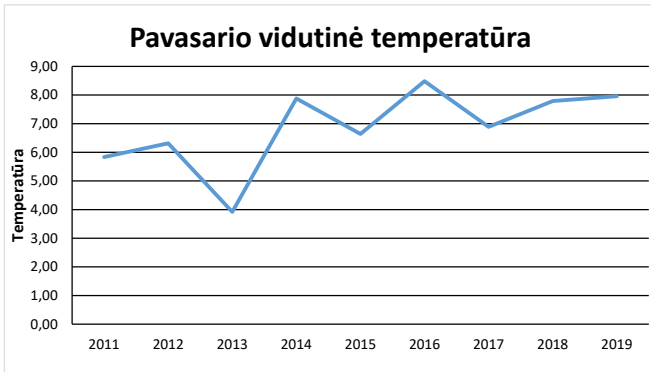
2017 metais žiema buvo šilta. Šalčiausias mėnuo sausis. Vasara buvo labai lietinga ir šalta. Tik rugpjūtis viršijo normą. Jis buvo šilčiausias metų mėnuo. Visi likę metų mėnesiai viršijo normą. 2018 m. žiema buvo šilta. Šalčiausias metų mėnuo vasaris. Pavasaris ir vasara buvo labai šilti. Šilčiausias metų mėnuo liepa. Visi likę metų mėnesiai šiek tiek viršijo normą.

Metų laikų vidutinė temperatūra

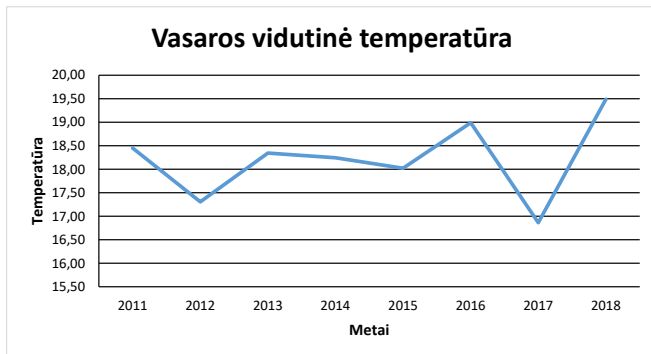
Žiemos temperatūra kilo labiausiai iš visų metų laikų. Temperatūra nuo -7,7 2011 metais pakilo iki -1,6 laipsnio 2016 m. 2013 m. dėl 4 mėnesius trukusios žiemos ir 2017 m. užfiksuotas neįtikėtinai temperatūros kritimas. Šilčiausią žiemą, 2015m. gruodžio 23 d. temperatūra pakilo iki 10 laipsnių šilumos.

Klimato kaitos stebėseną Užpaliuose 2011-2018 metais

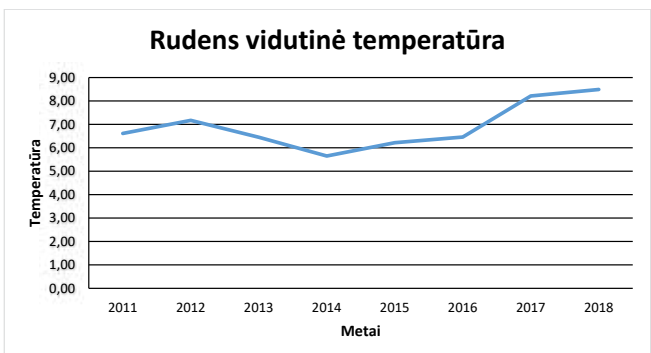

Pavasario vidutinė temperatūra per šiuos 8 metus labai nežymiai pakilo. Tačiau buvo labai nepastovi. Dėl užsitęsios žiemos 2013 m. pavasaris buvo šalčiausias. Gana šalti buvo 2015m. ir 2017 m. pavasariai. Šilčiausias buvo 2019 m. pavasaris.

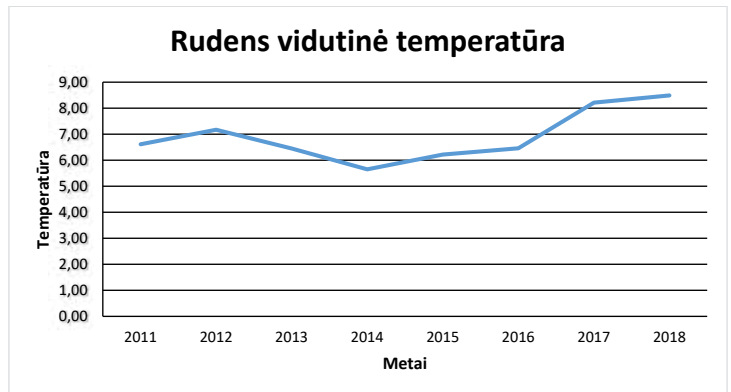
Autoriaus nuotr.

Vasaros vidutinė temperatūra per stebėjimo laikotarpį šiek tiek pakilo. Tačiau ji buvo nepastovi. 2012 m. ir 2017 m. buvo šaltos vasaros. 2016 m. ir 2018 m. vasaros buvo labai šiltos.

Rudens temperatūra stebėjimo laikotarpiu kito mažiausiai. Per visus metus skirtumų nėra daug. Šalčiausias buvo 2014 m. rudenį, o šilčiausias – 2018 metais.

Rudens temperatūra stebėjimo laikotarpiu kito mažiausiai. Per visus metus skirtumų nėra daug. Šalčiausias buvo 2014 m. rudenį, o šilčiausias – 2018 metais.

Orų ekstremumai, užfiksuoti rytinėje Lietuvos dalyje

	Temperatūra	Data
Aukščiausia temperatūra	36	2019-06-12
Žemiausia temperatūra	-32	2012-02-05
Aukščiausia vidutinė temperatūra	21,08	2018-07
Žemiausia vidutinė temperatūra	-11,53	2012-02
Aukščiausia metų vidutinė temperatūra	8,16	2018
Žemiausia metų vidutinė temperatūra	5,95	2012

	Lietingų dienų skaičius	Data
Drėgniausi metai	203	2012
Sausiausi metai	134	2018
Drėgniausias mėnuo	26	2012-12, 2013-01
Sausiausias mėnuo	1	2019-04

Vilutiškių vasara

Vasara - atostogų metas, todėl vilutiškiai mėgsta susibėgti draugėn, nes būryje daug smagiau. Labai gražią liepos šeštos dienos pavakarę rinkomės prie Vilučių kryžiaus giedoti Tautišką giesmę.

Džiaugiamės, kad prisidėjo nemažai jaunimo. Turėjome svečių net iš Anglijos ir Argentinos. Lietuvai buvo skirtos poetų eilės ir lietuvių liaudies dainos. Plazdant Lietuvos vėliavai, didžiavomės, jog esame lietuviai.

Dabar atviri

keliai į visas keturias pasaulio puses ir neretai stebimės viskuo, ką matome svetur, bet nežinome, kad ir visai šalia galima atrasti įdomių dalykų. Liepos 17 d. nusprendėme aplankyti prie Paškonių ežero, Paškonių kaime, gyvenančius Gražiną ir Petrą Bakėjus. Surtartą valandą mūsų, 23 žmonių grupę, maloniai sutiko sodybos šeimininkai. Petras pakvietė į vilnų karšyklą. Jei daugelis ir buvom matę vilnų karšimą, tai mūsų vaikams viskas buvo nauja. Vaikai pešiojo vilną ir mėtė ant tam skirto prietaiso, o paskui stebėjo kaip vilna prasukta įvairių velenų, vyniojasi kitoje mašinos pusėje, o iš čia keliauja

į kitą dirbtuvių patalpą, kur virsta dirbiniais, kuriuos mes naudojame savo buityje. Čia pamatėme, kaip iš suverptos vilnos pluošto pagaminama šilta, puri antklodė. Gražinos valdos – klėtis, kur ir susipažinome su šiltų šlepečių gamyba. Vilna - labai vertingas produktas iš kurio veliami veltiniai, suverpus į vilnonius siūlus audžiama, mezgama ir netgi gaminami suvenyrai. Buvo įdomu pamatyti darbo įrankius, susipažinti su jų istorija. Po pažintinės programos, vaišinėmės gauromečio arbata, degustavome Gražinos gamin-

tą midų, dainavome liaudies dainas. Nuotaiką nuskaidrino fotosesija. Gražinos ir Petro Bakėjų sodyba laukia visų, norinčių apsilankyti karšykloje ir susikaršti vilnas, išsigyti pagamintą antklodę ar kitą gaminį, susipažinti su šeimininkų darbu, pomėgiais. Grįžome namo grožėdamiesi ūkininkų prižiūrimais kviečių laukais, laukuose besiganančiomis galvijų bandomis, pilni gerų emocijų.

*Vilučių bendruomenės pirmininkė
Nijolė Petrusevičienė*

Užpaliėčių šiandienos kultūrinės veiklos pasilieka istorinėje atmintyje

Akimirka iš žolinių šventės

Rugpjūčio mėnuo Užpaliuose atgyja svečiais ir jų laukimu bei priėmimu įgyvendinant kultūrinės veiklas. Dvidešimt trečius metus į kūrybinę darbo stovyklą atvykstantis choras AVE VITA (vad. prof. Kastytis Barisas) jau nieko nebestebina, bet visada yra laukiamas. VDU Švietimo akademijos choras per dešimt stropaus darbo dienų, surengia tris muzikines dovanas Užpaliuose. Du kartus gieda Šv. Mišių metu bažnyčioje ir dovanoja koncertą kultūros centro lankytojams. Šiemet, lyg pateisindami bendrystę su miestelėnais, choristai dar suskubo surinkti ant Lygamiškio piliakalnio netvarkingai paliktas žymes, menančias, kad užpaliėčių susijimo čia būta.

nukelta į 6 psl.

Užpaliėčių šiandienos kultūrinės veiklos pasilieka istorinėje atmintyje

atkelta iš 5 psl.

Šiuokšlių Užpaliuose ne tik dažnai žmonių lankomose vietose ar gatvėje gali surasti. Akistatoje su žmogaus nepagarba gamtai, kur neva niekas nemato, kas metai atsiduriama organizuojant Naktigonę. Skaudžiausia kai supranti, kad šiuokšlių maišai atsirado ne iš svetur, o iš Vytauto gatvės namo nuo kurio labai netoli ir bažnyčia, ir cerkvė, ir kultūros centras, ir gimnazija. Visi, dvasines vertybes puoselėjantys židiniai šalia, deja iki supratingumo, kad teršdamas aplinką parodai savo vertybių tuštumą neprisibeldžiama. Jei negerbsime savęs ir gamtos kokioje aplinkoje ilsėsime, kokią nuomonę apie mus išsiveš svečiai?

Liepos 6 d. Užpaliuose

Naktigonė – vienas iš tų renginių kur betarpiškai bendraujama su svečiais kuriant bendrą nuotaiką. Šiomet, kartu su „Pokšt“ komanda bei jos bičiuliais, laukdami saulės patekėjimo sukūrėme, sukurtas vienos nakties piemenų choras – orkestras kuriame dalyvavo ir viešumo nepanoręs politologas Linas Kojala. Prie laužo skambančias dainas papildė svečių parodytas ugnies šou.

Kitas užpaliėčių bendrystės su žirgu įprasminimas ir susitelkimas priimant svečius - Žolinės šventė „Papasčiausiai pasiilgau arklio ...“. Tai baigiamasis Užpalių kultūros skyriaus, LR Kultūros tarybos, Utenos apskrities regioninės kultūros tarybos iš dalies finansuojamo projekto „Stverk Užpalių kultūrinės ini-

ciatyvas“ renginys subūręs lietuvičius iš visos respublikos. Šešias valandas trukusioje šventėje ne tik žirgo kaustymą buvo galima pamatyti, bet ir pasidžiaugti bei emocija palaikyti 83 startų su žirgais dalyvius. Įveikiant atskiras konkūrų rungtis kartelės aukštis pakilo iki 100 metrų, o estafetėje iš rankų į rankas keliavo žolinės puokštė. Mažiausieji šventės dalyviai, tradiciškai jojo su dirbtiniais arkliais, o po gausių II „Pauleta“ ir EWA bendrovių dovanų skubėjo žiūrėti Panevėžio lėlių vežimo teatro spektaklį „Pusantros saujos“ (rež. M. Urickyj).

Kiek išdalinta dovanų Užpalių kultūros skyriaus, žirgų mylėtojų klubo „Ašvienių fanai“ ir Užpalių seniūnijos

organizuotame renginyje - niekas nesuskaičiavo, bet fiksuota iš kokio tolimiausio taško atvykta į užpaliėčių bendruomenės šventę. Dovana – Nijolės Kardamavičienės kepta duona - įteikta svečiams atvykusiems iš Paryžiaus.

Tikėtina, kad ir Prancūzijoje bus tariamas Užpalių vardas. Gal net bus pasidalinta įspūdžiais apie lietuvišką muziką kurią atliko Utenos krašto žmonių su negalia kapela „Ukvačiai“ (vad. G. Kaušylas) ir Rokiškio r. Kriaunų muzikantai (vad. V. Žilinskas), o gal dalinsis patirtimi šaudant iš lanko ar pneumatinio ginklo patariant „Žygeivių slėnio“ atstovams ir plk. Pr. Saladžiaus šaulių 9 – osios rinktinės 902 kuopos jauniems užpaliėčiams šauliams?

Išbandyti save buvo galima kartu su Vytautu Šemeliu drožiant klumpes, su Genovaite Adikliene lipdant iš molio, žaidimų aikštelėje kur sąžiningai darbavosi Užpalių gimnazijos mokytojas Saulius Šližys su Užpalių kultūros skyriaus „Artistukas“ kolektyvo nariais. Čia pat Jurgita Mažeikienė piešė laikinas chna tatuiruotes. Norintys įgyti žinių lankėsi erdvėje kur kartu su Lietuvos sunkiųjų arklių veislės augintojų asociacija paminėtas stambiųjų žemaitukų veislės šešiasdešimtmetis.

Nepamiršti ir tapybos mėgėjai. Ant šalia hipodromo esančios klėties buvo išeksponuoti Viktorijos Jovarienės iniciatyva restauruojamose dvaro arklidėse lankytojų, nuo 2018 m. arklio dienos minėjimo iki Žolinės šventės sukurti piešiniai, o klėties viduje buvo galima pamatyti Birutės Dapkienės tapybos darbus ir unikalų Vaivos Kazlauskaitės autorine technika, senelio žirgininko atminimui, sukurtą paveikslą.

Gera laukti svečių ir dalinti dovanas kai ištikimųjų užpaliėčių rėmėjų: Labdaros ir paramos Užpalių fondo, Vyto Jurkos, Ramūno ir Angelės Milių, Birutės ir Rimo Sabalių, Antano ir Danguolės Vaškelių, Vlodo ir Galiūnės Abukauskų, Birutės ir Virginijaus Garunkščių, Genės ir Rimanto Paškevičių, Vytauto Abukausko, Giedriaus Garunkščio, Valerijos ir Alvydo Vaškelių gretas papildė Agnė Jancevičiūtė bei gausus būrys akcinių bendrovių: Lytagra, Lašų duona, Motorbrike, Giedna, Food Stop, BTA, Utenos mėsa, Dojus agro, SV Technika, Atominė musė, Utenos vandenys.

Įvairiapuse pagalba besidalinančių ir gerą nuotaiką kuriančių žmonių sąrašą būtų galima tęsti ilgai ilgai. Po kruopelytę sudėlioti darbai vienija mus, stipriname bendrystę su tautiečiais. Tai įrodėme ir minėdami Baltijos kelio trisdešimtmetį rašydami laiškus Lietuvai ir susikabinę rankomis prisimindami svarbų šalies istorinį įvykį. Kiekvienas mūsų susitelkimas tai žinutė apie šių dienų kasdienybę Užpaliuose kuri ateityje taps istorine atmintimi.

UKC Užpalių skyriaus renginių organizatorė Birutė Minutkienė

Užpalių Lions klubo veiklų perspektyvos

Kiekvieno mėnesio pirmą trečią dieną į susitikimą renkasi klubo nariai. Susitikimo metu yra aptariami nuveikti darbai ir numatomos veiklos ateičiai.

as Druskininkuose. Vienas svarbiausių momentų yra iškilminga Lions klubų Prezidentų inauguracija. 2019/2020 metų Užpalių Lions klubo prezidentu

Pagrindinis renginys, į kurį susirenka visi trisdešimt keturi Lietuvoje veikiančios klubai - tai Lietuvos Lions apygardos Forumas. Šiais metais jis vyko tris dien-

tapo Aistis Kukutis, kuris yra ir Kukutiškių seniūnijos seniūnas. Jis pakeitė Audrių Remeikį, kuriam vadovaujant buvo įgyvendinta daug prasmingų dar-

bų. Džiugu ir tai, kad mūsų klubo narys Audrius yra išrinktas Utenos raj. savivaldybės administracijos direktoriumi.

Šio susitikimo metu aptarta organizaciniai klausimai dėl tradicinio labdaros koncerto. Klubo komandą žada papildyti trys nauji nariai. Tikimės, kad mūsų klubo narių veikla ir ateityje prisidės prie bendruomenės problemų sprendimo. Žmonės visada gali kreiptis į klubo sekretorių Kęstutį Šileikį ar klubo išdininkę Nijolę Rimkevičienę.

*Informaciją parengė
Nijolė Rimkevičienė*

Tarėsi Užpalių Garbės piliečiai

Rugpjūčio 15 d., per Žolinių šventę, Viktorijos Jovarienės sodyboje susitikę Užpalių Garbės piliečiai - Albinas Kusta, Vladas Murnikovas, Stasys Balčiūnas, Giedrius Indrašius, Vytas Jurka ir Nijolė Rimkevičienė, aptarė kai kurias bendruomenės problemas. Suistikime daly-

vavo ir savo nuomonę išsakė Užpalių seniūnas Eugenijus Keraminas. Vienin- gai buvo nuspręsta, įsteigti Užpalių gimnazijos Garbės Abituriento nominaciją. Nominacijos metu įteikti Garbės raštą ir finansinę dovanėlę. Ši nominacija turėtų atitekti tam abiturientui, kuris ne

tik gerai mokėsi, bet ir aktyviai dalyvavo mokyklos ir bendruomenės visuomeniniame gyvenime, garsino Užpalių gimnaziją respublikinėse ir tarptautinėse olimpiadose ar sportinėse varžybose.

Po susitikimo, apsilankėme Kamenyčioje, pasidžiaugėme Viktorijos Jovarienės nuveiktais darbais ir aptarėme perspektyvas, apžiūrėjome surinktą autentišką dvaro ekspoziciją ir konkrečiais darbais pažadėjome prisidėti prie muziejaus plėtotės.

*Užpalių Garbės Piliečių klubo
prezidentė Nijolė Rimkevičienė*

Pas kaimynus duokiškėnus

Kai vasara pervirsta į antrą pusę, laukuose pasigirsta kombainų gausmas ir pakvimpa nauja duona, Duokišky-

je vyksta šv. Onos atlidai, o kartu ir „Duokiškio baladės“. Vilutiškiai taip pat ruošiasi šiam renginiui, nes dalis

Vilučių kaimo, Kustų, Kišūnų, Nosvaičių kaimai priklauso Duokiškio parapijai. Ir pakvimpa tada namai kepamais pyragais, kitokiais skanumynais. Ruošiasi vilutiškiai ne tik pakermošio svečių sulaukti, bet ir patys lauknešėlių susikrovę, gerą nuotaiką pasiėmę, kartu su Kaniūkų krašto bendruomene skuba susitikti su kraštiečiais ir šventės svečiais.

Vilučių bendruomenės pirmininkė Nijolė Petrusėvičienė

Nuotraukos Vidios Juškienės

Laukiniai augalai Užpaliuose

2019 m. rugpjūčio 7 d. Užpaliuose vyko VI-oji projekto „Laukiniai stebuklai“ paskaita. Jaukioje Užpalių bibliotekoje susirinko didelis būrys Joniškio ra-

Lektorė kalbėjo apie maceratus – užpiltinius aliejus, kurie turi daugialypį fitoterapinį, aromaterapinį ir kosmetinį poveikį ir gali būti naudojami gydymo,

mas iš 9 žolelių: didžiosios ugniažolės, paprastojo kiekio, vaistinių ramunėlių, medetkų, pušų pumpurų, čiobrelė, kraujažolių, vandeninių mėtų, jonažolių aliejinė ištrauka saulėgražų (alyvuogių) aliejuje. 9 žolelių tepalas yra liaudies medicinos priemonė nuo sąnarių skausmo, reumato, artrito, ostenchondrozės.

Besibaigiant paskaitai ir visiems besidžiaugiant pagamintu tepalu, atėjo eilė paskanauti ir laukinius tortus, kuriuos dar kiekviena gaminusi grupė išradingai pristatė. Bevalgant skanius, gairius ir laukine gamta kvėpiančius tortus paskaitos organizatoriai padėkojo bibliotekos šeimininkei Vidai už šiltą priėmimą. Uteniškiai joniškiesiems

jono bendruomenių atstovų, užpalėnų ir atstovų iš įvairių Utenos rajono bendruomenių.

Visus susirinkusius dalyvius pasitiko ir pasveikino bibliotekos šeimininkė Vida.

Prasidėjus paskaitai, jos lektorė Kristina Širinskienė - Naktiziedė susirinkusiems dalyviams pristatė laukines valgomas uogas ir jų naudą sveikatai, galimus paruošimo receptus.

Lektorė aptarė ir pristatė mėlynės, vaivorus, bruknes, gervuoges, avietes; nakvišų, dobilų, akacijų žiedus, šilinių viržių. Iš visų šių laukinių gėrybių paskaitos dalyviai gamino laukinius tortus. Keturiuose komandose buvo pagaminti keturi skanūs laukiniai tortai.

Kol tortai stingo šaldytuve ir laukė savo eilės ragavimui, lektorė Kristina pakvietė paskaitos dalyvius susipažinti su laukinių augalų panaudojimu kosmetikos priemonių gamyboje.

kvapų terapijos ir grožio puoselėjimo tikslais. Gaminant šiuos aliejus galima užpilti medetkas, ramunėles, pelkinę vingiorykštę, beržų lapelius, taukę, varnalėšų šaknis, ežiuolę, jonažolę, dilgėlių šaknis, kaštono vaisius ir žiedus. Po teorinės dalies buvo gaminamas tepalas su bičių vašku. Šis tepalas yra gamina-

palinkėjo geros ir įdomios ekskursijos po Užpalių kraštą /ekskursijos vadovas Giedrius Indrašius/ bei atsisveikino iki kito susitikimo.

Utenos regiono vietos veiklos grupės informacija

Modesto Gadliausko, Aušros Budzinskienės nuotr.

Išvyka į Klaipėdą

Sekmadienį, rugsėjo 15 dieną užpaličiai okupavo Klaipėdą. Pilnas autobusas gerai nusiteikusių moterų ir merginų ir keletas vaikinų nepabijojo blogo oro ir patyrė nuostabų nuotykių: aplankė jūrų muziejų, relaksavosi žiūrėdami delfinų pasirodymą, pliaupiant lietui ir škvalui laužančiam aukštaitiškus skėčius mėgavosi Klaipėdos senamiesčiu kartu su nuostabiu gidu Ignu. Kelionę po Klaipėdą baigėme prie audringos jūros.

Už kelionę ačiū rėmėjams: Utenos r. savivaldybės administracijai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir patiems keliautojams.

Už gerą kelionės planavimą tariame nuoširdų ačiū Utenos turizmo ir informacijos centrui.

Bendruomenės „Užpalėnų krivulė“ informacija

Nuotraukos Vidos Juskenės

Trumpai apie teniso turnyrą

Rugsėjo 1 d. Užpaliuose vyko antrasis „Užpaliai Open 2019“ teniso turnyras.

Turnyras vyko vienetuose iki vieno seto. Dalyvavo septyni dalyviai.

Turnyras vyko vienetuose iki vieno seto, rato sistema.

Oras pasitaikė nuostabus, nuotaika superinė, kovos azarto netrūko, kepėm šašlykus, žiūrėjom krepšinį Lietuva - Senegalas. Be abejo turėjome ir nugalėtoją, juo tapo Martynas. Sodyba Širvynė įsteigė vertingus prizus.

Ačiū visiems.

Dainius Širvys

„Visa Lietuva šoka“

Rugsėjo 20 dieną, Kaniūkų bendruomenės laisvalaikio salės darbuotoja, Rima Vigėlienė pakvietė prisijungti prie akcijos „Visa Lietuva šoka“.

GAMOS KEISTENYBĖS

Raimonda Sakalauskiene

Nuotr. Onos Širvydienės

Užpalių gimnazijos ikimokyklinės grupės vaikų rudeninė mandala „Sodo sargo turtai.“

NORINT IŠSAUGOTI ŽEMĘ ATEITIES KARTOMS, VISŲ PIRMA REIKIA PRADĖTI NUO SAVĖS. Štai keletas dalykų, kuriuos galima pradėti nuo šiandien, kai pasaulyje minimas Žemės diena, ir tęsti visus metus, net visą gyvenimą!

Gerai patarimai, kaip išsaugoti Žemę:

- Naudoti daughtartinius maišelius. Reikėtų stengtis naudoti kiek įmanoma mažiau vienkartinį maišelių. Prekes dėti arba į daughtartinius maišelius, arba, jeigu pavyzdžiui, tai keli obuoliai, viena morka ar svogūnas, apskritai nedėti į vienkartinius maišelius, o, nuskenavus prekes kasininkui, sudėti viską į vieną, didesnę drobinį maišelį arba pintinę. Beje, apie pintines – nuo 2017 metų „kaimietiškas“ stilius vėl tapo madingas ir iš vytelių pintus krepšius bei pintines nešiojasi net pačios stilingiausios miesto moterys!

- Atsinešti savo tarą produktams susidėti. Šiandien pasaulyje tampa madinga pirkti pilstomą aliejų į savo atsineštus žalio stiklo butelius. Perkant kavą išsinešimui taip pat galima paprašyti, kad gėrimą įpiltų į savo atsineštą puodelį. Birus ir kitus produktus, perkant turgavietėse, taip pat galima paprašyti sudėti į savo atsineštus indus, pagamintus iš natūralių medžiagų (maišus, stiklainius, krepšelius, dėžutes).

- Pirkti pjaustytas daržoves. Pirkdami supakuotus, valytus ir pjaustytus vaisius bei daržoves, darote gerą darbą planetai, nes atliekos nuo pjaustytų vaisių ir daržovių panaudojamos kaip pašaras gyvuliams arba kaip kompostas, arba energijai gaminti. Žinoma, nuosavuose namuose gyvenantys asmenys patys gali kompostuoti atliekas savo kieme, tačiau daughtabučiuose gyvenantys žmonės tokios galimybės neturi.

- Atsinešti maisto pietums. Jei rūpi ekologija, tikriausiai nešatės pietus į darbą iš namų, daughtartinio naudojimo dėžutėse ir paruoštus iš ekologiškai išaugintų produktų.

- Pirkti vietinę produkciją. Prieš perkant prekes, rekomenduojama pasidomėti, iš kur jos atkeliavo. Geriau, jei prekės nebūtų gabenamos iš labai toli. Rekomenduojama rinktis tvariai sužvejotas žuvis, ekologišką gyvulių mėsą ir paukštieną, aplinkai nekenkiančias valymo priemones ir energiją taupančias lemputes.

- Mažinti vartojimą, pakartotinai panaudoti arba perdirbti. Stengtis sumažinti išmetamų šiukšlių kiekį. Pasidomėkite vis labiau pasaulyje populiarėjančia filosofija „Zero waste“ ir pritaikykite bent kelis naujus įpročius kasdieniniame gyvenime.

- Savanoriauti. Sąmoningi šalies gyventojai nusprendžia prisidėti prie gyvenviečių valymo ir tvarkymo iniciatyvų. Dalyvauja įvairiose švaros ir tvarkos akcijose neatlygintinai.

Pasidomėkite netoliese esančių organizacijų, besirūpinančių ekologija bei aplinkosauga, veikla ir galimybėmis prisijungti prie jų veiklos patiemis.

- Šviestis. Mokyti niekada nevēlu. Kuo daugiau žinosite patys, tuo labiau galėsite ir kitiems padėti suprasti natūralių gamtinių išteklių svarbą.

- Taupyti vandenį. Maudantis po dušu dviese galima sutaupyti vandens. Be to, tai malonu. Kuo mažiau sunaudojama vandens, tuo mažiau nuotekų ir pamulių patenka į upes, ežerus, jūras ir vandenynus.

- Rinktis tvariai sužvejotas jūros gėrybes. Rekomenduojama prieš perkant žuvį arba užsisakant žuvis, jūros gėrybių patiekalą restorane pasiteirauti pardavėjo arba padavėjo, kokia žuvimi prekiaujama arba kokias jūros gėrybes jie naudoja patiekalams gaminti. ES šalyse yra platinami specialūs žinynai, kuriuose nurodomos žuvis ir kitos jūros gėrybės, kurios gaudomos, laikantis tvarios žvejybos principų.

- Pirkti išmintingai. Pirkti mažiau plastiko ir prekes krauti į daughtartinio naudojimo maišelius ar krepšelius.

- Naudoti ilgo veikimo lemputes. Energiją taupančios lemputės mažina šiltnamio dujų emisijas. Be to, reikėtų niekada nepamiršti išjungti šviesos, prieš išeinant iš kambario.

- Pasodinti medį. Liaudies išmintis byloja, kad tikras vyras per gyvenimą turi atlikti tris darbus: pasodinti medį, pastatyti namą, užauginti sūnų. Tiesos šiame posakyje iš tiesų yra. Medžiai tiekia maistą ir deguonį. Jie padeda saugoti energiją, valyti orą ir padeda kovoti su klimato kaita.

- Į vandenį nepilti pavojingų chemikalų. Ir mes nekalbame apie visiems suprantamus pramoninius chemikalus, o tai, ką daugelis įpratę kasdien naudoti buityje. Namie ir darbo vietoje rekomenduojama rinktis netoksiškas higienos ir valymo priemones.

- Daughtiau vaikščioti, važinėti dviračiu, naudotis viešuoju transportu. Rečiau važiuoti automobiliu. Statistika skelbia, kad vien tik automobilių tarša sudaro maždaught 75 % visos oro taršos.

Pažinkime Estiją

Rugpjūčio 27- 29 dienomis Užpalių vaikų dienos centrą lankantys vaikai lydimi vadovų Giedriaus Indrašiaus, Raimondos Sakalauskienės ir Valerijos Morkūnienės bei savanorių Viktorijos Tamulytės, Samantos Sidabraitės, Ringailės Geleževičiūtės ir Vytauto Juškos buvome išvykę į pažintinę kelionę po

Latviją bei Estiją. Pirmąją kelionės dieną, atvykę į stovyklavietę, pasistiprinę ir sukaukę visas jėgas leidomės į žygį Baltijos jūros pakrante, klausėmės jūros ošimo, rinkome akmenėlius, bei linksmai leidome laiką kartu su draugais.

Sekančią dieną mūsų laukė Saremos sala, esanti Estijoje. Saremos sala

neprimena šiltųjų kraštų, bet maždaug 2700 km² plote yra ką pamatyti. Jos teritorijoje siūlomos sausumos ir vandens pramogos, bet mus labiau domino istorinės ir gamtos vertybės - lankytinos Saremos salos vietos. Po persikėlimo keltu per jūrą pirmasis lankytinas objektas buvo didžiulis Kaalio krateris, suformuotas maždaug prieš 2400-7500 metų. Kaali ežeras – didžiausias iš kraterių bei vienintelis išlikęs tokio pobūdžio reiškinyje Europoje. Aplankėme Saremo sostinėje esančią Kuresarės pilį. Kuresarės vyskupų pilis-tvirtovė (XIV a.) - viena geriausiai išsilaikiusių tvirtovių Baltijos šalyse. Joje įkurtas muziejus, supažindinantis su Saremos istorija. Pilis prižiūrima, įdomu ir malonu žvilgtelti į jos vidų.

Nuotrauka Raimondos Sakalauskienės

Galiausiai paskutinę dieną visi vaikai išmėgino savo jėgas žaisdami tinklinį, bei vaidindami pasaką "Raudonkepuraitė". Linksmai prisijuokę iš draugų inscenizacijų, leidomės į žygį link Soulkraščio kur naujų potyrių kupina kelionė ir pasibaigė.

I g klasės mokinė Kamilė Kublickaitė

BIBLIOTEKOS INFORMACIJA

TURITE PROBLEMŲ SU REGĖJIMU, bet mėgstate skaityti knygas, ne bėda. Jums padės audio knygos. Kaip jomis naudotis ir kur jas gauti? Kreipkitės į Užpalių biblioteką ir mes Jums padėsime. Telefonas pasiteiravimui 8 614 52411, el. p. juvida47@gmail.com

Bendruomenė "Užpalėnų krivulė" igyvendina Utenos r. savivaldybės finansuotą gamtosauginį projektą "Mes ir aplinka yra viena nedaloma visuma". Ačiū bendruomenės nariams: dviem Ritom, Jūratei, Irenai, Vytautui ir Audroniui už savanoriavimą. Iš projekto lėšų įsigijome hortenzijų, kurios papuošė stogastulpį, pastatytą žymiams užpalėnams, stovintį prie Užpalių gimnazijos.

Nuotrauka Vidos Juškienės

SENJORŲ
DIENOS
INTERNETE
2019

PRISIJUNGUSI
LIETUVA

Sėkmingai startavusi 2018 metais, teminė akcija „Senjorų dienos internete“ sugrįžta š. m. spalio 21 – 25 d.!

Teminės akcijos tikslas – skatinti vyresnio amžiaus žmones drąsiai jaustis skaitmeninėje erdvėje, pažinti grėsmes bei netikras žinias, kritiškai vertinti informaciją, saugiai ir atsakingai naudotis aktualiomis e. paslaugomis, nuolat tobulinti savo skaitmeninius įgūdžius.

Š. m. spalio 21 – 25 dienomis lauksime Jūsų Užpalių bibliotekoje, kur smagioje kompanijoje kasdien nuo 11 val. galėsite stebėti vis kitas vaizdo transliacijas, užduoti ir gauti atsakymus į rūpimus klausimus.

Atsižvelgiant į Jūsų pastebėjimus ir pasiūlymus, šiemet į transliacijų sąrašą įtraukėme kur kas praktiškesnes temas, viena jų – apie išmanųjį daržą. Aptarsime kokia e. recepto nauda Jums? Kur ieškoti patikimos informacijos apie Lietuvoje registruotus ir kompensuojamus vaistus. Technologijų pagalbą ir naudą sportuojant, pristatys ypatingos transliacijos viešnios.

Siūlo TATJANA SIRVYDIENĖ

Greiti cukinijų kepsneliai su sūriu

AUTORUS: Iliana

INGREDIENTAI:

PORCIJŲ SKAIČIUS: 4

1 vienetas	cukinijų (šaukšt)
150 gramų	fermentinio sūrio
2 vienetai	kiaušinių
pagal skonį	druskos
pagal skonį	malto juodųjų pipirų
pagal poreikį	aliejus (kepsimui)

PARUOŠIMO BŪDAS:

PARUOŠIMO LAIKAS: APREŠO MIN.

1. Cukinije supjaustyti maždaug 1,5 cm storio riekelėmis.
2. Sūrį supjaustyti riekelėmis. Sūrio riekielių turėtų būti perpus mažiau nei cukinijų riekielių.
3. Kiaušinius lengvai papiekti su druska ir pipirais.
4. Tarp dviejų cukinijų riekielių įdėti po sūrio riekelę. Kiekvieną tokį kepsnelį iš abiejų pusių pamiršti į kiaušinio plakinį.
5. Keptuvėje įkaitinti šiek tiek aliejaus ir dėsti cukinijų kepsnelius. Kepi iš vienos pusės, kol apskrus ir šiek tiek patirps sūris. Apversti ir kepi iš kitos pusės, kol apskrus. Skanaus!

KITAME LAIKRAŠČIO NUMERYJE SKAITYKITE:

- Apie užpalietę Alę Šulcienę ir jos pomėgius.
- Jaunąjį verslininką Audrių Sirvydį.
- Užpalių gimnazijos roko grupės Dark Light narius. Iš istorijos puslapių:
- Žymūs Užpalių žmonės.
- Apie Lietuvos teatro ir kino aktorius, režisierius, dailininką, baigusį Užpalių gimnaziją Bronių Gražį (1934 m. - 2013 m.)
- Apie Lietuvos fiziką, politiką Antaną Žvironą (1899 m. - 1954 m.)

Būti bendruomenėje — tai ne tik susirinkti išgerti arbatos. Būti bendruomenėje reiškia mąstyti apie savo krašto išlikimą, savo istorinių ženklų, tautos papročių ir tradicijų išlaikymą vis labiau globalizacijos veikiamame pasaulyje. Tą padaryti mes galime, nes bendruomenė „Užpalėnų krivulė“ atvira visiems norintiems prisidėti darbais, mintimis, idėjomis. Kiekvieno mėnesio pirmą ketvirtadienį 16 val. renkamės Užpalių bibliotekoje, aptariame nuveiktus darbus, kuriame planus ateičiai.

Uteniškės pasakorės žodžio kišenėje neieško

Rugsėjo 21 d. Druskininkų sveikatinimo ir poilsio centro AQUA konferencijų centro salėje vyko Lietuvos pasakotojų konkursas „Žodis žodži gena 2019“, skirtas Vietovardžių metams paminėti.

Konkurse dalyvavo ir trys pasakorės iš Utenos – Ramutė Šeikienė iš Daugailių, Vida Baronienė iš Užpalių, kurios buvo apdovanotos ir pažymėtos kaip puikios pasakorės, bei pirmą kartą konkurse sudalyvavusi Utenos trečiojo amžiaus universiteto klausytoja, mokytoja Vladislava Raslanienė, susilaukusi gausių aploдимentų.

„Džiaugiuosi, kad uteniškės pasakorės puikiai pasirodė konkurse, o Aukštaitijos pasakotoja Janina Tuskenienė iš Ignalinos laimėjo pačiausios pasakotojos prizą“, – sakė konkurso vertinimo komisijos narė, Utenos rajono savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vyr. special-

Džiaugiamės užpalietės Vidos Baronienės sėkme.

istė, Aukštaitijos regioninės etninės kultūros globos tarybos pirmininkė Zita Mackevičienė.

Utenos savivaldybės informacija

Laikraštį parengė: Bendruomenė „Užpalėnų krivulė“, uzpalenu.krivule@gmail.com

Laikraščio leidėjas: UAB „Colorita“ Utenio a. 22 (III a.). Tiražas 200 vnt.